

رصدگاه عشق

مقامی، مہامی عرفانی نورالعلوم و مرصادالعباد

دکتر علی اشرف سلیمانی

انوارات زلہ - ۱۳۹۴

سرشناسه: سلیمانی، علی اشرف، ۱۳۵۳- || رصدگاه عشق: مقایسه‌ی مفاهیم عرفانی نورالعلوم و مرصاد العباد/ علی اشرف سلیمانی- || مشخصات نشر: ایلام: انتشارات زانا، ۱۳۹۴. || مشخصات ظاهری: ۱۴۰ ص || شابک: 2-73-6406-600-978 || وضعیت فهرست نویسی: فیبا || موضوع: نجم‌الدین، عبدالله بن محمد، ۹۵۷۰-۶۵۴ ق. مرصادالعباد من المبدأ لى المعاد- کشف اللغات || موضوع: ابن‌حسن خرقانی، علی بن احمد، ۳۵۲-۴۲۵ ق. نورالعلوم- کشف الایات || رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ ن ۳۰۴۰۷۵ || رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۸۲ || شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۳۹۰۳۴۱۴

رصدگاه عشق

مقایسه‌ی مفاهیم عرفانی نورالعلوم و مرصاد العباد

دکتر علی اشرف سلیمانی

شابک: 2-73-6406-600-978

طرح جلد: قدرت ملکی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۴

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شمارگان: ۱۰۰۰

نشانی ناشر: ایلام، خیابان عاشورا، کوچه‌ی سوم. تلفن: ۰۹۱۸۳۴۱۲۴۵۴

فهرست مطالب کتاب

پیش گفتار	۹
فصل اول: مقدمات و شرح احوال	۱۱
عرفان عملی	۱۳
عرفان نظری	۱۴
نجم رازی و آثارش	۱۴
ابوالحسن خرقانی	۱۶
فصل دوم: اصطلاحات عرفانی	۱۷
ادب	۱۹
احسان	۲۰
اربعین (چله نشینی)	۲۱
اطوار دل	۲۳
الهام	۲۵
انس	۲۷
انسان	۲۸
اشارت	۳۴
اولیا	۳۴
اولیای حق	۳۷
اهتار	۳۸
بار امانت	۳۸
برق	۳۹

۴۰.....	بروق
۴۱.....	تجريد
۴۳.....	تجلی
۴۸.....	تحلیه
۵۱.....	تجريد و تفريد
۵۲.....	تسلیم
۵۵.....	تصفیه
۵۶.....	تفویض
۵۷.....	تقوی
۵۸.....	تلوین
۵۹.....	تمکین و تمکن
۶۰.....	توبه
۶۴.....	حلول و حلولیه
۶۵.....	خادم
۶۵.....	خلقت
۶۶.....	خلق و حسن خلق
۶۸.....	خلوت
۷۰.....	خواص (خاص الخاص)
۷۲.....	ذکر
۷۷.....	روح
۸۰.....	سمع
۸۳.....	سالک
۸۵.....	شریعت
۸۷.....	شهود

۸۸	شیخ
۹۴	صبر
۹۵	صدر
۹۶	صدق
۹۷	صفت
۹۹	طالب
۹۹	طاہرات
۱۰۰	عرش
۱۰۲	عرفان
۱۰۲	عشق
۱۰۴	عقیدت
۱۰۷	علم
۱۰۸	عنایت
۱۱۰	عیاری
۱۱۰	فتح
۱۱۱	فتوح
۱۱۴	کشف الہی
۱۱۵	کشف روحانی
۱۱۶	کفر
۱۱۶	کلام
۱۱۶	مجاہدہ
۱۱۷	محبت
۱۱۸	محو
۱۱۹	مرید

۱۲۴		مشاهده
۱۲۵		معاد
۱۲۷		معرفت حقیقی
۱۲۹		مکاشفه
۱۳۰		ملا مت
۱۳۲		مُلک یا عالم خلق
۱۳۲		ملکوت یا عالم امر
۱۳۳		نفس
۱۳۵		نور
۱۳۷		نیاز
۱۳۸		واقعہ
۱۴۰		منابع و مآخذ

يسبح له فيها بالغدو والاصال . رجال لانلهيهم تجاره ولابيع عن ذكر الله واقام الصلوه
وايتاء الذكوه يخافون يوماً تتقلب فيه القلوب والايصار.

(سوره نورآيات ۳۶ و ۳۷)

پیش گفتار

عرفان شیخ ابوالحسن خرقانی عرفانی است عملی؛ در کتاب نورالعلوم می توان روابط و کردار و وظایف این شیخ را در رادمان معرفت مشاهده کرد؛ در قیاس با نجم رازی- صاحب اثر ارزشمند مرصادالعباد- باید گفت: آنچه نجم رازی ترسیم کرده، ابوالحسن به ظهور رسانده و آنچه خواسته ی نجم است پرداخته ی ابوالحسن است.

برجستگی این تطابق در آن است که: از بدایت تا اتمام این راه که نجم دایه به تعلیم نشسته، احوال پیر خرقان در عالترین سطوح معرفتی آن است اما مشترکات عرفانی این دو بزرگ در هاله ی ابهام است؛ دریافتی روشن از سلوک جوهر مرد خرقانی به وضوح دست نمی دهد که سیر سلوک و طی طریق ایشان از چه راهی و چگونه بود. است؛ از راه آداب خانقاهی، مریدی و مرادی یا چون کوف به نیشابور در پرتو عنایت حضرت جلّت؟

این کتاب، به مقایسه ی اندیشه های این دو عارف در حوزه عرفان نظری و عرفان عملی می پردازد برخی از اصطلاحات عرفانی از کتاب مرصادالعباد استخراج شده و پس از شرحی هم از زبان خود ایشان و نیز ذکر شواهدی دیگر، مصداق و نمودی عینی از کتاب نورالعلوم در ذیل آن آورده شده است اما نباید از نظر دور داشت که پاره ای از

سخنان و عبارات و کرامات هستند که درهم تنیده شده‌اند و بافته‌ی چند حال از احوال است و انطباق دقیق آن با واژه‌ی مستخرج از مرصاد العباد دشوار می‌نماید به طور مثال در بیان حالتی فراتر از مشاهده یا فروتر از تجلی - که از احوالات خرقانی دیده می‌شود - جنبه حداکثری تقرب به اصطلاح پایه لحاظ گردیده است.

آخر سخن آن‌که، از لغزش و کاستی، آنچه اهل ادب می‌یابند. و از راه لطف به من گوشزد می‌کنند آن‌چنان ارزشمند است که البته در اصلاح و تکمیل این اثر در چاپ بعد لحاظ خواهد گشت. ان شاء الله.

علی‌اشرف سلیمانی